श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा, एप्रिल-२०१६

कक्षा - शास्त्री-२ (Sem_4)	प्रश्नपत्र-५	गुणाः - ७०
विषयः - पुराणेतिहासः	CC 2.4.7	समयः - ०३:०० तः ०६:००
दिनाङ्कः - २२-०४-२०१६	सन्दर्भग्रन्थः - श्रीमद्भागवतमहापुराणे षष्ठ-सप्तमस्कन्धौ:	

युनिट-१

प्रश्नः -१ अधस्तनेषु कयोरपि द्वयोः श्लोकयोः ससन्दर्भप्रसङ्गं विलिख्य संस्कृते भावार्थो लेख्यः । ०८

(१) पतितः स्खलितो भग्नः सन्दष्टस्तप्त आहतः ।
हरिरित्यवशेनाह पुमान्नार्हति यातनाम् ॥

(२) जिह्वा न वक्ति भगवद्गुणनामधेयं चेतश्च न स्तरति तच्चरणारविन्दम् ।
कृष्णाय नो नमति यच्छिर एकदाऽपि तानानयध्वमसतोऽकृतविष्णुकृत्यान् ॥

(३) जलेषु मां रक्षतु मत्स्यमूर्तिर्यादोगणेभ्यो वरुणस्य पाशात् ।
स्थलेषु मामाबटुवामनोऽव्यात् त्रिविक्रमः खेऽवतु विश्वरूपः ॥

प्रश्नः -२ अजामिलोपाख्यानं विष्णुयमदूतानां संवादेन सह वर्णयत । ०८

अथवा

नारायणकवयोपदेशं लिखत ।

प्रश्नः -३ द्वयोः टिप्पणी कार्या । ०४

(१) भागवतधर्मः । *(२) नामसङ्कीर्तनस्य महिमा ।*
(३) दक्षपुत्रेभ्यः देवर्षेः समुपदेशः । *(४) दक्षपुत्रीणां वंशवर्णनम् ।*

प्रश्नः -४ अधोलिखितेषु पञ्चानामुत्तराणि लिखत । ०५

(१) षष्ठस्कन्धस्य नाम किम् ?
(२) षष्ठे स्कन्धे कति अध्यायाः ?
(३) देवगुरोः बृहस्पतेः स्थाने इन्द्रः कम् उपावेशयति ?
(४) दक्षप्रजापत्तेः कति पुत्र्यः ?
(५) दक्षः नारदाय किं शापदानं करोति ?
(६) वृत्रासुरः कस्य ऋषेः अस्थिभ्यः मरणमेति ?
(७) भागवत-शब्दस्य कोऽर्थः ?

युनिट-२

प्रश्नः -५ अधस्तनेषु कयोरपि द्वयोः श्लोकयोः ससन्दर्भप्रसङ्गं विलिख्य संस्कृते भावार्थो लेख्यः । ०८

(१) ममोत्तमश्लोकजनेषु सख्यं संसारचक्रे भ्रमतः स्वकर्मभिः ।
त्वन्माययाऽऽत्मात्मजदारगेहेष्वासक्तचितस्य न नाथ भूयात् ॥

(२) स्त्रीभूजलद्रुमैरेनो विश्वरूपवधोद्भवम् ।
विभक्तमनुगृह्णद्भिर्वृत्रहत्यां क्व मार्ज्म्यहम् ॥

(३) यथा सुषुप्तः पुरुषो विश्वं पश्यति चात्मनि ।

आत्मनमेकदेशस्थं मन्यते स्वप्न उत्थितः ॥

प्रश्नः -६ **'इन्द्रे ब्रह्महत्यायाः दोषः तस्मात् निवृत्तिः' सप्रसङ्गं वर्णयत ।** **०८**

अथवा

पुंसवनव्रतं वर्णयत ।

प्रश्नः -७ **एकां टिप्पर्णी लिखत ।** **०२**

(१) मरुद्गणानामुत्पत्तिः । *(२) वृत्रासुरस्य वीरवाणी ।*

प्रश्नः -८ **द्वयोः लघूत्तरे लिखत ।** **०२**

(१) मरुद्गणानां सङ्ख्या का ?

(२) पुंसवनव्रतं कः कस्यै कथयति ?

(३) भृत्रासुरस्य पूर्वजन्म किम् ?

(४) वृत्रासुरस्य वधं कः करोति ?

युनिट-३

प्रश्नः -९ **अधस्तनेषु कयोरपि द्वयोः श्लोकयोः ससन्दर्भप्रसङ्गं दत्त्वा संस्कृते भावार्थो लेख्यः ।** **०८**

(१) मतिर्न कृष्णे परतः स्वतो वा भियोऽभिपद्येत गृहव्रतानाम् ।

अदान्तगोभिर्विशतां तमिस्त्रं पुनः पुनश्चर्वितचर्वणानाम् ॥

(२) स्वर्णं यथा ग्रावसु हेमकारः क्षेत्रेषु योगैस्तदभिज्ञआप्नुयात् ।

क्षेत्रेषु देहेषु तथाऽऽत्मयोगैरध्यात्मविद् ब्रह्मगतिं लभेत ॥

(३) यतो यतो निःसरति मनः कामहतं भ्रमत् ।

ततस्तत उपाहृत्य हृदि रुन्ध्याच्छनैर्बुधः ॥

प्रश्नः -१० **हिरण्यकशिपुना कृतान् प्रहल्लादे अत्याचारान् प्रह्लादस्य गुणान् च वर्णयत ।** **०८**

अथवा

असुरबालकेभ्यः प्रदत्तं प्रह्लादेनोपदेशं लिखत ।

प्रश्नः -११ **टिप्पणीद्वयं लिखत ।** **०४**

(१) प्रह्लादेन कृता नृसिंहस्तुतिः । *(२) ब्रह्मचर्याश्रमधर्माः ।*

(३) मानवधर्माः । *(४) वर्णधर्माः ।*

प्रश्नः -१२ **पञ्चानां लघूत्तराणि लिखत ।** **०५**

(१) धर्मपञ्चाध्याय्यां केषामध्यायानां समावेशः भवति ?

(२) प्रह्लादस्य मातुः नाम किम् ?

(३) सप्तमस्कन्धस्य नाम किम् ?

(४) सप्तमे स्कन्धे कति अध्यायाः ?

(५) प्रह्लादस्य गुरोः नाम किम् ?

(६)प्रह्लादः कति श्लोकैः नृसिंहस्य स्तुतिं करोति ?

(७) प्रह्लादस्य कति भ्रातरः आसन् ?